

Korset och Kronan

Nr 90/2021

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

Julens budskap

Ur Luthers huspostilla 1544
(Juldagens första predikan, WA 52, sid.
36-42, övers. SR).

Eftersom denna högtid betyder särskilt
mycket för alla kristna vill jag dela in den i
fyra olika predikningar, så att ingenting
utelämnas, som kan vara oss till tröst. Här
har ju änglarna predikat och sjungit och
evangelisten har berättat om herdarna och
och föräldrarna [Josef och Maria].

Denna högtid kring vår käre herres
Kristi födelse har framför allt inrättats
bland de kristna för att man skall predika
om historien och väl lära känna den. Så
kan ungdomen och det vanliga folket
inprägla detta i minnet och i sina hjärtan
och så lära känna sin Frälsare väl. Ty även
om man predikar om det varje år är det

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

omöjligt att göra det tillräckligt. Man kan
aldrig predika för mycket om detta. Därför
delar vi in evangeliet i två delar. Den första
handlar om själva historien och sedan om
vad änglarna predikade och vad det var för
en mässa, som de har hållit och sjungit
denna dag.

Det första i den historiska berättelsen är
att Kristus föddes på kejsar Augustus tid
när den första skattskrivningen skedde. Då
har vår käre herre Kristus i hemlighet
börjat att regera i världen. Så måste också
den store kejsar Augustus och hans rike
tjäna honom, fastän han inte vet om det.
Orsaken är att jungfru Maria och hennes
trolovade man Josef på grund av detta
måste resa till Betlehem. Profeterna hade
förutsagt att världens Frälsare skulle
komma med sitt ljus. Annars hade väl Josef
och Maria kunnat stanna hemma. Men
Kristus skulle födas i Betlehem, och därför
måste kejsaren företa sig detta och så tjäna
Herren Kristus och hans födelse, fastän
varken kejsaren eller världen visste något
om det. Annars är ju världen så ond och
otrogen, att den snarare hade försökt
hindra det hela än att hjälpa till. Men Gud

regerar så att världen ibland måste göra sådant som den annars inte vill.

När de nu hade lytt kejsaren och kommit från Galiléen till Betlehem i Judéen säger evangelisten att tiden var inne för jungfru Maria att föda. Men allting är oförberett och opassande. Paret är i ett främmande land och i en främmande stad, där de varken har hus eller hem. Och även om de kanske hade några släktingar där så har dessa inte brytt sig om dem. Staden var dessutom så full av folk att det, som evangelisten säger, inte fanns plats för dem i härbärgen. Därför måste de dra in i ett kostall och hjälpa sig själva som fattiga tiggare. Där fanns varken säng, lakan, kuddar eller täcken och lite halm var det enda man kunde få fram. Man fick klara sig bäst det gick. Mitt i den hårda vinter-natten skedde så denna ädla födsel. Så föddes barnet Jesus.

Sådan är denna historia, som evangelisten utan tvivel har velat framställa för oss, som annars är så kalla. Han har velat värma våra hjärtan en smula, eftersom vår Frälsare nu äntligen har blivit född till världen. Borde inte staden Betlehem bli förbannad i helvetets avgrund när den inte bevisade Frälsaren någon ära utan gav honom en trälåda som vagga och hårt trä

istället för en kudde att sova på? Hans vagga är först moderns famn och sedan djurens krubba. Så vaggar man den lille och sveper in honom i en mantel så att han inte skall bli kall. Ty här finns ingen som kunde ge honom något eller hjälpa till det minsta.

Varför beskriver evangelisten denna födelse så fattig och eländig? Därför att du inte skall glömma den utan bevekas av den. När du hör att detta har skett för din skull, skall du vara glad och tacksam mot Gud. Det var en mycket lång resa från Nasaret i Galiléen till Betlehem, längre än från Sachsen till Franken. Man måste förstå att de inte har kunnat ta med sig några hushållssaker. Lindorna till barnet kan inte ha varit särskilt fina, utan troligen har de fått lov att använda en skjorta eller ett linne för att svepa honom i krubban. Ty de har ju inte kunnat ha honom hela tiden i famnen, utan de måste ordna så att han kunde hålla sig varm i krubban. Så har det kära lilla barnet fått ligga där i krubban bland djuren i stallet. Josef gjorde säkert det bästa han kunde, och kanske fick han tag i någon tjänsteflicka i huset och bad henne om vatten. Men det står ingenting om att de fick någon hjälp. Och även om man hade sagt att det låg en ung kvinna i stallet, så hade ingen brytt sig om det. Fy skäms, du Betlehem! Man borde elda upp detta härbärke med svavel. Ty även om jungfru Maria hade varit en tiggerska eller en otuktig och oärlig kvinna, så borde man ändå ha varit villig att hjälpa henne. Men så blev det inte. Man måste linda barnet och lägga det i en krubba. Någon annan möjlighet fanns inte. Så skulle denna Herre tas emot på jorden medan andra frossade och festade med stor prakt och vackra kläder i sina fina hus.

Detta är historien, som har skrivits ner för oss för att vi skall ha denna bild i hjärtat. Så jämmerligt har vår käre herre Jesus blivit född in i denna världen för att man skall tacka Gud och lova honom för

denna stora välgärning. Ty vi arma, eländiga, ja också fördömda människor har idag kommit till så stor ära eftersom vi nu har blivit ett kött och blod med Guds Son. Han som har skapat himmel och jord av intet har nu blivit en människa som vi, men utan all synd. Så får vi berömma oss av att Gud nu har blivit vår broder, ja vårt eget kött och blod. Denna ära har inte getts åt änglarna eller djävlarne utan åt oss människor. Även om änglarna är härligare varelser än vi, så har ändå Gud ärat oss mer än alla änglar, eftersom han inte blev en ängel utan en människa.

Om vi människor nu kunde tänka ordentligt på detta och tro det av hjärtat, så skulle det ge sådan glädje att vi skulle älska och tacka Gud innerligt och gärna hålla hans bud. I påvedömet berättade man följande historia. En gång kom djävulen in i en kyrka där man höll mässa. När man sjöng orden ”Et homo factus est” (Och han blev människa) och människorna stod kvar utan att knäböja, så gav han en av dem ett slag på munnen och skällde på honom och sa: *Din store skälm, skäms du inte över att du stå kvar som en stock utan att falla ner till marken av glädje? Om Guds Son hade blivit vår broder och inte er vet jag inte vart vi skulle ta vägen av idel glädje!*

Detta må vara sant eller bara en historia, så är den ändå skriven av en människa med en hög ande. Han har förstått vilken stor ära som kommit oss till del genom att Guds Son har blivit människa. Det är inte som med Eva eller Adam, som skapades av jord. Nej, han har kommit oss ändå närmare eftersom han är född av jungfru Marias kött och blod precis som andra människor, utom detta att hon ensam var jungfru och att han avlades av den helige Ande. I övrigt är han en vanlig, naturlig kvinnas son.

Adam och Eva föddes inte utan skapades. Ty Adam gjorde Gud av jord och kvinnan av hans revben. Men hur mycket närmare är oss inte Kristus än Eva

och hennes man Adam, eftersom han är vårt kött och blod! En sådan ära skall vi akta högt och bevara väl som en bild i våra hjärtan. Guds Son har blivit kött och det finns inte någon skillnad mellan hans kött och vårt utom detta att han är utan synd.

Ty han är avlad av den helige Ande och Gud har gjort jungfru Marias kropp och själ full av den helige Ande, så att hon utan all synd har blivit havande och burit Herren Jesus. Bortsett från detta har allt annat gått naturligt till som men andra människor. Han har ätit, druckit, hungrat, törstat och frusit som andra människor. Sådana och liknande svagheter har han haft precis som vi, som Paulus säger: *Han blev i allt funnen som en människa liksom vi* (Fil. 2:7), då han åt och drack, var glad och ledsen.

Detta är sannerligen att ödmjuka sig och låta sig förnedras, ty han hade väl kunnat göra så att han blev en människa sådan han nu är i himlen med kött och blod, men utan att göra detsamma som vi gör. Så hade han ju kunnat göra redan från början. Men han ville inte göra det, eftersom han ville visa sin stora kärlek till oss. Av detta skulle vi få glädje och tröst så att vi kunde berömma oss av att ha en broder i himlen, som tog sig an oss och som vi kan ta emot. Ty förbannad är den som inte med glädje tar emot honom i sitt hjärta.

Av denna orsak predikar vi om denna händelse varje år, så att alla ungdomar skall få denna bild sina hjärtan och tacka Gud för den och säga: *Det är ingen fara med mig, ty jag har en bror, som har blivit precis sådan som jag är.*

Men varför han har blivit sådan har jag ännu inte förklarat. Ty det har skett för att han skall hjälpa mig från synden och den eviga döden. Men jag har hittills bara talat om den stora ära som har kommit till hela människosläktet. Över detta kan vi sannerligen berömma oss och vara glada, ty en sådan ära gäller alla människor. De

kristna har sedan en ännu högre ära som kommer allra överst, och detta skall man först och främst lära sig av denna berättelse. [Detta kommer i nästa predikan, övers. anm.]

För det andra lär jag här också det härliga exemplet då Kristus är vår förebild. Fastän han är Guds Son så ödmjukar han sig inför det gudomliga Majestätet, som också alla änglar darrar inför. Han går där nere allra underst i sin mänskliga natur som en fattig tiggare. Där uppe i himlen tillber änglarna honom, men här nere tjänar han oss och lägger sig i vår smuts. Eftersom nu Guds Son gör sådant, säger jag, så skall vi också lära oss att honom till pris och ära gärna ödmjuka oss. Om vi då får lida något, vad skadar det oss? Har inte min Herre också lidit av frost, hunger och bekymmer? Och inte bara det, utan då han nu kom till jorden fanns det ingen plats, inget vänligt mottagande, inga kläder och fina lindor utan endast en krubba för kor och oxar. När nu min kusin, ja också min bror, Himlarnas konung, ligger där så eländig – så fy för dig! Varför är du så stolt? Varför vill jag inte tåla och lida någonting alls, när ärans konung lider så för min skull? Vem är jag? En stackars syndare som inte är värd att ligga på en häckla [en bräda med piggar på för linframställning], men som ändå ligger på en mjuk säng medan min Herre ligger på den hårda halmen i en krubba.

Är det inte förskräckligt att vi missbelåtna och knorrande människor är så stolta och inte vill tåla eller lida något alls? Vi ser ju hur Herren Jesus ligger här i ödmjukhet och fattigdom för vår skull. Visst, det som vi vinner [genom vårt sätt att leva] kan vi använda som skosmörja. Men så skall det verkligen inte vara. Därför måste vi först lära oss vilken stor ära det är för oss att Kristus har blivit människa. Den äran är så stor, så att om någon vore en ängel skulle han önska att han istället vore en människa. Jag kan ju nu berömma mig

av att mitt kött och blod sitter ovanför alla änglar. Därför är den skapade varelse som heter människa en salig varelse.

Vi skall också lära oss att göra gott och lida genom att flitigt se på Kristi exempel. I denna sin första ankomst har han som är alla herrars Herre visat oss ett exempel på hur också vi skall älska våra bröder och vår nästa. Vi skall gärna hjälpa andra människor och tjäna dem även om det är surt för oss och vi därvid måste lida något. Till detta må Gud med sin helige Ande hjälpa oss genom vår käre Herre Jesus Kristus. Amen.

(Slut på den första predikan, juldagen 1544).

Ur huspostillans andra julpredikan:

Den som nu vill övervinna djävulen och le åt hans gift och vrede och vara säker för honom, han måste ta till sig denna ljuvliga syn och trösta sig med den. Ty ängeln predikar och säger: *Frälsaren är född åt er.* Om denna syn tränger rätt in i hjärtat, så är saken vunnen. Ty då tänker människan:

Djävulen har fördärvat och plundrat mig och alla människor och störtat oss i Guds vrede och den eviga fördömsen. Men denna skada är ändå inte ohjälplig. Gud har gett mig något bättre och större, nämligen att Gud, min Herre, inte vinner på det sätt som den onde anden brukar, utan han blir själv en människa. Gud och den mänskliga naturen blir en person. Så nära kan den onde inte komma en människa. ...

Vem är du? Vem är jag? Är vi inte människor? Jo förvisso. Vem skall då ta emot detta barnet om inte människorna? Änglarna vågar det inte och djävlarne vill det inte. Men vi vågar det, och för vår skull har han blivit människa. Därför passar det för oss människor att med glädje ta emot honom, såsom ängeln här säger: *En Frälsare är född åt er. Jag bådär er en stor glädje för allt folket.* Är det inte stort och härligt att en ängel från himlen bringar människorna ett sådan budskap?

(Huspostillan 1877, s. 45ff)